

NVE

Postboks 5091, Majorstua,
0301 OSLO

Til: **Konsesjonsavdelingen**
ved: **Tor Carlsen**

Deres Ref.:

Vår Ref.:

Dato:

NVE - 2014-04-14 - Skeidsflåten - Kommentarer til høringsuttalelser v1 BM

2. mai, 2014

Skeidsflåten Kraftverk i Fjærland – Kommentarer til høringsuttalelsene

Vi viser med dette til mottatte høringsuttalelser i forbindelse med den offentlige høringen av konsesjonssøknaden for dette kraftverket, hvor vi har notert følgende høringsuttalelser som er kommet oss i hende så langt og som vi har kommentert under:

1. Sogndal kommune,
2. Fylkesmannen,
3. Fylkeskommunen,
4. Statens vegvesen,
5. Fjærland Bygdeutvalg,
6. Fjærland Reiselivslag,
7. Ornitologisk forening
8. Sogn og Fjordane Turlag,
9. Naturvernforbundet,

Vi har gått nøye igjennom de forskjellige høringsuttalelsene, og vurdert uttalelsene og deres relevans opp mot å finne mulige justeringer av prosjektet for å kunne redusere ulempene i fht allmenne hensyn og gjøre prosjektet mer akseptabelt, i hht følgende uttalelser:

1 – Sogndal Kommune (SK)

Kommunen har både et saksframlegg og en beslutning, men vi forholder oss da kun til beslutningen i formannskapet, som så langt er den gjeldende, inntil beslutningen fra kommunestyret kommer.

Bruk av rein og fornybar energi er eit viktig klimatiltak. Utnytting av vassressursane gir verdiskaping for lokalsamfunnet. Ei samla vurdering er at samfunnsnyttan av småkraftutbyggjillg er større enn ulempene med naturinngrepa utbygginga medfører.

Kommunestyret tilrår at det vert gjeve konsesjon for Skeidsflåten, Mundalselvi, Tverrdalselvi, Tverrdøla, Fardal, Botna og Jakobbakka småkraftverk.

For alle utbyggingane bør konsesjonen verta gjeven på følgjande vilkår:

Anleggsperioden skal leggjast utanom yngleperioden for fuglar og pattedyr.

For Tverrdalselvi småkraftverk bør det setjast flg. tilleggsvilkår:

1. *Det skal gjennomførast tiltak som minimerer problem med gassovermetting og fiskedød.*
2. *Kraftleidning over Bøyaelvi skal om mogleg erstattast med jordkabel.*

For Jakobsbakka småkraftverk bør det setjast flg. tilleggsvilkår:

Kraftstasjonen må flyttast til alternativ plassering synt på høyringsmøte, lenger sør og lenger vekk frå Bøyastølen.

Vi kan bare konstatere at Sogndal kommunen tilrår at prosjektet får konsesjon på å bygge ut slik som omsøkt og med følgende tilleggsvilkår:

1. Det er mulig å grave ned et rør over elva som man deretter trekker høyspent kabelen igjennom, men da berører man elva en del.

2 – Fylkesmannen (FM)

Fylkesmannen kommenterer spesielt på Skeidsflåten som følger:

Skeidsflåten kraftverk: Den planlagt utbygde elvestrekninga går langs bilveg, er godt synleg på det meste av strekninga, og prosjektet ligg «midt i Fjærland». Med noko mindre utnytting av vassressursen ved å auke minstevassføringa og redusere slukeevna, vert prosjektet mindre konflikthfullt. Utbyggingskostnaden er allereie høg utan desse miljøtilpassingane, og samfunnsnyttan av at elva renn fritt kan verte høgare enn av eit eventuelt kraftutbytte.

FM foreslår i følgende avbøtende tiltak:

1. en minstevannføring på 2 * 5-persentilen på sommeren og
2. en redusert slukeevne til 200% av middelvannføringen som slukeevne.

Konsekvensene av forslaget til FM er som følger:

- a. Økt minstevannføring med en dobling til 1,4 m³/s vil redusere årsmiddelproduksjonen med nesten 1,3 GWh.
- b. Redusert slukeevne fra 220% (8,0 m³/s) til 200% (7,44 m³/s) vil redusere årsproduksjonen med opp mot 0,3 GWh.

Kostnadene med utbyggingen kan ikke sies å bli redusert på grunn av en marginalt redusert slukeevne og følgelig beholdes kostnaden mens produksjonen reduseres med inntil 1,7 GWh og spesifikk utbyggingspris blir da 4,99 kr/kWh. Med dagens lave energipriser vil nåverdien fortsatt være positiv, men med disse antakelsene vil verket gå med et driftsmessig underskudd de første 3-5 årene. Utbygger mener at restvassføringen på ca 0,78 m³/s samt minstevannføringen på 0,71 m³/s vil medføre en middelvannføring ned mot kraftstasjonen på ca 1,5 m³/s som vil være tilstrekkelig til å opprettholde et godt synsinntrykk av elva.

3 – Fylkeskommunen (FK)

Fylkeskommunen har som kommunen både et saksframlegg og en beslutning, men vi forholder oss da kun til beslutningen som er den gjeldende.

FK har spesielt for Skeidsflåten følgende bemerkninger:

1. Vassforskrifta; FK stiller spørsmål om vannkvaliteten etter utbyggingen.
2. Landskap, friluftsliv og turisme (LFT); vil det være middels konflikthfullt.
3. Kulturminner; FK påpeker opplevelsesverdiene knytt til kulturlandskapet hvor det påpekes at rørgata går igjennom et kulturlandskap. Det påpekes også at: «riggplasser med massetak/deponi vil utgjøre et forstyrrende element for opplevelsen av et spesielt viktig kulturmiljø»;
4. Automatisk freda kulturminner; FK påpeker at det ikke er gjort undersøkelser i hht loven.
5. Samla vurdering for Skeidsflåten;

Fylkesrådmannen meiner at fordelane ved prosjektet vil bli mindre enn samla ulemper for allmenne og private interesser. Fylkesrådmannen legg her stor vekt på ulempene som prosjektet vil føre med seg i høve til kulturminne og brukarinteresser som friluftsliv og reiseliv. Rørgata er planlagt gjennom eit gammalt kulturlandskap med restar etter stølsvegar, stølsbus og andre viktige landskapselement knytt til tidlegare bruk av

landskapet. Bøyaelva er hovudelva i Fjærland som i dag er ei aktiv turistbygd med naturen som hovudattraksjon. Det er berekna ein relativt stor årsproduksjon for det planlagde kraftverket (18 GWh). Dette tel positivt. På den andre sida er utbyggingsprisen relativt høg, og denne ville ha vorte endå høgare med ev. krav om større minstevassføring både sommar og vinter.

Konklusjon/tilråding

Fylkesrådmannen meiner at fordelane ved prosjektet vil bli mindre enn samla ulemper for allmenne og private interesser og rår til at søknaden vert avslått. Fylkesrådmannen legg her stor vekt på ulempene som prosjektet vil føre med seg i høve til kulturminne og brukarinteresser som friluftsliv og reiseliv.

Utbygger har gått igjennom FK sine bemerkninger og har følgende kommentarer til respektive punkter:

1. Vannkvaliteten på aktuell strekning er sterkt merket av kaldt brevvann og uten andre spesielle påvirkninger. Utbygger kan ikke se at planlagt utbygging vil nevneverdig forandre denne statusen.
2. Med hensyn til LFT er utbygger og grunneierne sterkt uenig i at området vil få en middels til stor negativ konsekvens av utbyggingen. Det vil måtte bli et synlig inngrep for inntaket, men om man planlegger med et Coanda- eller Tyroler inntak trenger dette ikke høye og store strukturer som ruver i terrenget. Denne vil rage maksimalt 2 m opp fra elvebunnen og lage et horisontalt vannspeil kanskje 5 m oppover. Selve rista vill bli synlig med en høyde på rundt 1 m, og nedenfor er det mulig å plastre med innstøpt stein som skjuler betongkonstruksjonen. Det vil selvsagt bli mindre vann i elva, men med både minstevannføring og et restfelt på 8,8 km² vil restvannføringen bli på rundt 1,5 m³/s. Rørgata graves ned langsetter eksisterende skogsbilvei fra gårdene og opp til Skeidsstølen og derfor anser ikke utbygger at dette vil medføre særlige endringer i landskapsbildet. Det meste av veien og da traseen ligger også i skog og godt utenfor synsfeltet fra Rv. 5. Selve kraftstasjonen vil bli lagt i dagen, men også den kan trekkes noe unna selve elva og eventuelt også senkes ned i terrenget slik at den blir mindre ruvende og mindre synlig i terrenget. Med relativt mye hurtigvoksende løvskog rundt stasjonen vil denne derfor raskt bli lite dominerende i landskapsbildet. Mht Riggplasser, massetak og deponier har utbygger søkt om dette på egnede steder i landskapet langs traseen. Utbygger ser at riggplassen oppe ved inntaket er godt synlig, men dersom man nå benytter et prefabrikkert Coandainntak vil behovet for riggplass bli betydelig redusert, og permanente deponier samt massetak kan man nok trolig klare å på den øvre og synlige delen av rørgatetraséen.
3. Utbygger er ikke enig med FK i at utbyggingen vil ødelegge Kulturminner mht opplevelsesverdien av et gammelt kulturlandskap. Skeidsstølen består hovedsakelig av gammel beitemark av gress som man enkelt kan tilbakeføre mer eller mindre som det var før utbyggingen. Den nye veien har allerede fjernet restene av gammel stølsvei og murene etter stølshusene vil dog ikke bli berørt. Andre kulturminner er hittil ikke kjent slik FK antyder. Dersom utbygger også reduserer riggområdet, massetak og spesielt deponiområdene i det øverste synlige området mener utbygger at Landskapet ikke vil bli særlig endret mht utseende etter en utbygging. FK synes her å hente verdier fra Bøyafjellstølen og bruke dem på Skeidsstølen noe utbygger ikke mener er reelt og til det er avstanden opp til Bøyafjellstølen for lang.
4. Utbygger vil helt sikkert gjøre en undersøkelse mht automatisk fredede kulturminner før det blir noen anleggsstart.
5. Som en samlet vurdering for Skeidsflåten, mener FK at fordelene er mindre enn ulempene for allmenne og private interesser. FK legger også stor vekt på at dette vil være til ulempe for kulturminner og brukerinteresser som friluftsliv og reiseliv. Her mener utbygger at FK tar helt feil og viser bl.a. til at grunneierne, som har desidert de største brukerinteressene, er sterkt for dette, samt at både Fjærland Bygdelag og Fjærland reiselivslag har sendt inn egen høringsuttalelse som uforbeholdent støtter utbyggingsplanene og det med gode begrunnelser. Utbygger mener at FK tar direkte feil på flere av påstandene og spesielt dette med kulturminner langs rørgatetraséen som her legges i en relativt nybygd vei. Her viser utbygger også til grunneierne som vel er de som kjenner

terrenget best, samt også høringsuttalelsene til både kommune og Fylkesmann som er positive. Utbygger er også sterkt tvilende til de påståtte negative virkningene for turistene og mener heller at på lang sikt vil turistene heller ha levende bygder, som da inkluderer levende folk med småkraftverk i drift.

Med hensyn til spørsmålet om konsesjon eller ei så ville konklusjonen ha vært rett dersom forutsetningene stemte. Nå er det også en gang slik at dette blir å sammenligne forskjellige positive og negative element som ikke har samme brøk, og da blir konklusjonen til slutt ren synsing. Hovedargumentet er om hvorvidt verdien av de allmenne interessene for eventuelle kulturminner som måtte bli berørt, samt reduserte naturopplevelser for turister som hovedsakelig kjører fort forbi i bil, blir større enn verdien av den årlig produksjonen av ny fornybar energi som er ren og ikke forurensende. Med rundt 18 GWh vil dette verket ha en årlig lokal verdiskapning på rundt 9 millioner kroner, men en samlet kraftpris og sertifikatpris på til sammen 50 øre per kWh.

I dagens samfunn hvor FN sitt klimapanel akkurat kom ut med en meget sterk advarsel om klimagassutslippene og temperaturøkningen på kloden, blir dette spørsmålet rimelig enkelt. Disse hypotetiske verdiene oppveier i dette lyset på langt nær fordelene med ren energi.

4 – Statens Vegvesen (SV)

SV har følgende kommentarer til søknadene;

1. *Der det vert behov for ny vegtilkomst eller der det vert utvida bruk av eksisterande avkøyrsløse, må det søkjast Statens vegvesen om ny avkøyrsløse eller utvida bruk av eksisterande avkøyrsløse.*
2. *Alle tiltak innanfor byggjegransa til riksvegen, som er 50 meter, må det søkjast om, dette gjeld og massedeponi, riggområder og oppstillingsplassar etc.*
3. *Ei eventuell føring av røyrgate eller kraftleidning langs veg må ikkje komme nærare vegskulder/fylling enn 1 meter, byggjegransa på 50 meter gjeld og her. Ynskjer de likevel å føre leidningar/røyr nærare enn dette eller inn på Statens vegvesen sin eigedom, så må de søkje om dette.*

Vi har gått igjennom SV sine bemerkninger og har følgende kommentarer til respektive punkter:

1. Ja dersom det blir behov for ny eller utvidet bruk vil vi sende en søknad om det.
2. Med unntak av damfeste på høyre side, vil alle tiltakene her være på den andre siden av elven så derfor ser vi vel ingen behov for søknad, men vi skal avklare dette med damfeste.
3. Rørgata her kommer ikke nær veien for dette prosjektet.

Med dette skulle forholdet til SV være klarlagt og i orden.

5 – Fjærland Bygdeutvalg (FB)

FB fokuserer på følgende tema:

1. FB refererer til Småkraftplan for Fjærland
2. Antall sysselsatte i primærnæringer og viktigheten av å kunne utnytte naturressursene.
3. En styrking av inntektsgrunnlaget vil sikre bygda og attraktiviteten også for turister.

Utbygger har egentlig ingen kommentarer til denne uttalelsen.

6 – Fjærland Reiselivslag (FR)

FR fokuserer på følgende tema:

1. FR påpeker at reiselivet er ei viktig næring i Fjærland og at en generell styrking av landbruket og annen lokal næring også gavner reiselivet.
2. FR påpeker at fotturistene i stor grad også benytter seg av veier i terrenget og at utbyggene slik sett heller vil være til gagn for dette.

Utbygger har egentlig ingen kommentarer til denne uttalelsen annet en at vi også har de samme erfaringene når det gjelder punkt 2.

7 – Ornitologisk Forening avdeling Sogn og Fjordane (OF)

OF er generelt urolige for omfanget av utbyggingene, og klager på at de mener utredningene er for begrenset.

Det er ikke konkrete punkt her som Utbygger kan kommentere annet enn at det er gjort flere undersøkelser av biologisk mangfold og Utbygger mener derfor at dette er mer enn tilstrekkelig utført.

8 – Sogn og Fjordane Turlag (SFT)

SFT har kommenterer til følgende punkt:

1. Det er elvepadling på aktuell strekning som vil bli mindre aktuell etter utbygging med redusert vannføring.
2. De kommenterer at Skeidsflåten etter deres synspunkt er den minst kontroversielle.
3. Det kommenteres at anlegget er dyrt og slik sett mer sårbart for endringer i priser og skatter.
4. Det stilles spørsmål om verdien av naturen kontra inntektene grunneierne får fra ressursen i fht det bygdesamfunnet taper og at de vil selge dette til storsamfunnet, som det hevdes har den største nytten av hele prosjektet.
5. SFT konkluderer med at dette prosjektet er lite konfliktfylt, for dem.

Konklusjon:

Sett frå Sogn og Fjordane Turlag sin synsstad, er bygging av Skeidsflåten kraftverk lite konfliktfylt. Det er andre av utbyggingane i Fjærland som er mykje meir konfliktfylte. Men sett frå elvepadlarane sin synsstad, er Skeidsflåten kraftverk ganske sikkert den klårt mest konfliktfylte av alle utbyggingane i Fjærland. Og så er det sjølvstøtt konfliktar fordi Bøyaelvi renn langs ein mykje trafikkert turistveg. Men det siste har minimalt med friluftsliv å gjere.

Utbyggers sine respektive kommentarer:

1. Utbygger er klar over at det forekommer padling i Bøyaelvi, men dette utgjør ikke noen vesentlig behov i forhold til de alternativene som finnes i S&F. Sett i forhold til padlebruken har også ulykkesstatistikken vært uakseptabelt høy for samfunnet i Bøyaelvi, både med tap av liv og innsatsen for å redde dem samt risikoene for hjelperne. Sett fra grunneierene sitt synspunkt er derfor Bøyaelvi en for riskofyllt padlelv.
2. Utbygger poengterer at SFT ikke ser Skeidsflåten som kontroversiell for dem.
3. SFT kommenterer at utbyggingskostnaden er høy, men det er bygd flere kraftverk som er adskillig dyrere, og her kan eksempelvis nevnes Kvitvella på Fagernes som kom på mellom 6 og 7 kr/kWt så det er en del å gå på også for Skeidsflåten. Vi noterer at SFT ikke har inkludert el-sertifikatene i sine vurderinger og det vil neste doble omsetningen for verket. Når det gjelder verdiene blandes det i argumentasjonen mellom privatøkonomi, sosialøkonomi og finansering, og vi vil vel først og fremst hevde at man må se på den sosialøkonomiske effekten av utbyggingen versus pengeverdien av naturen. Der er det en Masteroppgave som sier at man i tillegg til omsetningen får rundt 60% tillegg som en samfunnsøkonomisk effekt. Skattene det refereres til er jo en del av den samfunnsmessige virkningen og skal derfor ikke trekkes ut av den sosialøkonomiske vurderingen. Grunn- og fallrettseierne har i Fjærland en svært god avtale der de får en betydelig del av overskuddet fra

kraftverkene og slik sett vil det være lokalsamfunnet som her i stort mon tilgodesees med disse verdiene som skapes. Når det gjelder verdsettingen ved overdragelser av eiendommer vil derfor inntektsstrømmen kapitaliseres og det vil betydelig øke verdien av gårdene i bygda.

4. Utbygger vet at det ikke finnes noen beregningsformel for å beregne verdien av en urørt natur. Her er det svært mange faktorer som er inne i bildet og vi kan raskt nevne allmenne interesser for folk; fiske, jakt, bærplukking, padling, bading, turgåere, bilturister. Deretter har vi ansvar for å ta vare på det biologiske mangfoldet i naturen, men undersøkelser av planter, lavarter, moser, marint liv, dyreliv fugleliv osv. osv. Videre skal man passe på kulturminner og diverse andre element. Når vi for Skeidsflåten har fått eliminert dette med planter, dyr og fisk, samt at det nok pålegges en kulturminneundersøkelse står vi igjen med verdien av hva den allmenne verdien er for mennesker. Hovedutfordringen her er det å verdsette hvor mye endres naturopplevelse turistene (pluss og minus) og hvor mye vil dette påvirke fremtidig turisme for padlere, bilturister og fotturister. Dette må da beregnes inn når man vurderer konsekvensene for Allmenne interesser.
5. Igjen konkluderes det med at Skeidsflåten er lite konfliktfylt for SFT.

Utbygger kan da konstatere at SFT er positiv til Skeidsflåten, men har en kommentarer vedrørende padling.

9 – Naturvernforbundet Sogn og Fjordane (NVF)

NVF har følgende generelle bemerkninger:

1. NVF mener det er viktig å se på de samlede belastningene med 11 utbygginger i Fjærland.
2. NVE hevder at dette er negativt for naturlandskapet som da får konsekvenser for reiselivet og som igjen da får konsekvenser for næringslivet i bygda.

NVF har følgende spesielle bemerkninger:

Skeidsflåten kraftverk:

Dette kraftverket vil også ha uheldige verknader. Såleis vil vassføringa verte kraftig redusert over ei lang strekning om ein held seg til den planlagde minstevassføringa med uheldige verknader både på inntrykket av landskapet og truleg og fisket i elva. Bøyaelvi vert også nytta ein del til elvepadling, og ei så redusert vassføring vil nok vere uheldig for denne aktiviteten. Konklusjonen vil vere at vi ikkje vil gå mot søknaden, men vil kreve at minstevassføringa vert monaleg auka.

Utbygger har følgende kommentarer til de generelle punktene:

1. Siden denne Sogndalspakken ble sendt ut på en felles høring fra NVE har jo den samlede belastningen kommet langt mer frem enn en bit for bit utbygging som det ellers argumenteres mot. De 5 første kraftverkene som det allerede er gitt konsesjon til, men som ennå ikke er bygget, blir derfor også vurdert inn i dette totalbildet. Utbygger konstaterer at NVF faktisk aksepterer en utbygging av Skeidsflåten, men de ønsker en større minstevannføring.
2. Dette er kommentert over og vi henviser til Fjærland Reiselivslag sine egne uttalelser som konkluderer motsatt, og vi mener de nok ser dette klarest som har den beste oversikten.

Utbygger har noen generelle kommentarer som følger:

- Utbygger ønsker å henwise oppmerksomheten til denne småkraftplanen for Fjærland hvor det påpekes at alle potensialene skal vurderes og håndteres likt uansett når de måtte komme i tid. Dvs. at

selv om det er gitt 5 konsesjoner allerede, så skal det ikke trekke ned for de potensialene som er til behandling nå.

- Mht beslutning om bygging er det normalt at dersom nåverdien er positiv etter at man har fått kapitalavkastningskravet sitt, så er det en positiv beslutning. Kraftprisen kan bindes over flere år og for Skeidsflåten er det meget gode vannføringsmålinger slik at den reelle risikoen for dette prosjektet er egentlig ikke så stor, selv om kraftverket egentlig er noe dyrt i utgangspunktet.
- Utbygger understreker at det er kommet inn høringsuttalelser fra lokale aktører i f.a. Fjærland Bygdelag og Fjærland Reiselivslag, som kjenner godt til lokale forhold og som støtter fullt og helt opp om en utbygging med klare argumenter.

— — —

Summa sumarum kan vi oppsummere som følger:

1. Sogndal kommune Positive uten forbehold
2. Fylkesmannen Positive, men ønsker mer minstevann og maks 200%
3. Fylkeskommunen Negativ, mulige kulturminner, friluftsliv og brukerinteresser
4. Statens vegvesen..... Positive, men må evt søke om veirett
5. Fjærland Bygdeutvalg, Positive, mener det er nødvendig for økonomien i bygda
6. Fjærland Reiselivslag, Positive, mener det gagner reiselivsbransjen
7. Ornitologisk forening Negative, frarår utbygging pga påstand om dårlig utredning
8. Sogn og Fjordane Turlag, Positive, lite konfliktfylt bortsett fra for padlerne
9. Naturvernforbundet, Positive, men vil ha økt minstevannføring

Dersom det skulle bli behov for mer informasjon eller andre spørsmål, vennligst ta kontakt.

Vennlig hilsen

På vegne av Tyngdekraft AS

Einar Sofienlund,
Norsk Kraft as
Seniorrådgiver